

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évfolyam 10 frt - kr.
Félévfolyam 5 " " "
Negyedévfolyam 2 " " "
Egy hónap 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzárú hirdetések alkuszorint jutányos áron vételnek fel. Helygördij minden külön beiktatásért 30 kr.

Elalkudott nemzeti szellem.

Debreczen, máj. 5

A képviselőház Pénteken egy szerződést czikkelyezett be a magyar törvények közé, amely szerződéshez, ha szigoruan vesszük a dolgot, nekünk épp n annyi közünk van, mint akár a kínaiaknak. Azt a szerződést ugyanis a monarchia kötötte Németországgal az írói tulajdonjog biztosítása érdekében. Hát legyünk annyira engedékenyek és ismerjük el, hogy vannak bizonyos dolgok a nemzetközi politikában, a melyekre nézve a monarchia képviselői a mi nevünkben is megállapodásra juthatnak valamely külhatalommal. Köthetnek katonai konvencziókat, békeszövetségeket, a közös érdekek megóvása szempontjából százféle szerződést, de még ezt is csak úgy, ha a két állam törvényhozása hozzájárul. Szóval, még megtudjuk érteni, ha a közös megbízottak közönségekre vonatkozólag valamiféle köteleket csinálnak a parlamentek utólagos jóváhagyása reményében.

De mióta közösügy az irodalom s a művészet, a nemzeti individualitásnak e két legsajátabb kincse? . . . a melyet még akkor sem lehet elkobozni, megfojtani, eltörölni, ha magát a nemzetet teljesen rabigába is hajtják. A zsarnokság, az erőszak mindenre ráteheti a kezét, csak a költészetre, a művészetre nem. A rabolni vágyó hatalom mindent el tulajdoníthat a nemzetektől, de az ihlet sajátosságán, a művészet egyéni karakterén nem győzedelmeskedhetik. És Bécs mégis olyan kötelezettségeket vállalt a magyarok nevében is, amelyekre nézve meg sem kérdezett bennünket, számot sem vetett szellemi kincsünk elkobozhatlanságával.

Lekötötte a monarchia nevében az irodalom s a művészet szabadságát. Hát közösügy az irodalom s a művészet? Avagy van osztrák-magyar irodalom és művészet? Vannak osztrák-magyar írók és művészek? Lehet, hogy vannak s ezeknek szellemi termékeit, művész kalózkodásait nem is kívánjuk feloldani a közösügyes szerződés határozmányainak kényszeré alól. A közösügyes költőkért és művészekért nem kár, ha kivesszünk, hiszen jobban úgy sem degenerálódhatnak, mint degeneráódtak, a mikor közösügyesekké váltak. Pedig, hogy ki fognak veszni, ha nemzetközi szerződések fárgyává válnak, az bizonyos. De a nemzeti költőket, a nemzeti művészeket semmiféle monarchia nevében ne kötelezessék senkivel szemben. Azok felett más nem rendelkezhetik, mint ők maguk. A képviselőház ugyan beiktatta a szóban levő szerződést a magyar törvények közé, de ezzel, legalább elvben, el is alkudta a magyar nemzeti szellemet.

Ennyit ér hát az a mi állami és nemzeti önállóságunk, a melylyel kormányon levő államférfiaink olyan nagyra vannak. Hiszen ha így megy a dolog, nemsokára még arra ébredhetünk, hogy valami a monarchia nevében olyan kötelezettséget tol a nyakunkra, hogy bizonyos időponttól kezdve minden születendő gyermeket Eduardnak, vagy Kunigundának keresztelünk. A közös kormány már annyiszor adta közjogi tudatlanságának jeleit, hogy bizony nem ártana, ha a delegációkban alaposan kitanítanák arra nézve, milyen szerepe van Ausztriának és milyen Magyarországnak a monarchiában. Egy időben csak a pénzünket tekintette közösnek, majd vérünket annak deklarálta s most még szellemi individualitásunkat sem respektálja.

A közös kormány előtt mi magyarok a legtöbb dologban egyszerűen nem is létezők. S különösen a külfölddel szemben sinkófolja el nemzeti önállóságunkat. S e tekintetben tudatlansága, vagy rosszakarata annyira megy, hogy még örülhetünk, ha monarchiabelieknek nevez bennünket és nem tesz meg mindjárt osztrákoknak. Ezt a magyar törvényhozásnak türnie nem szabad. Itt felre kellett volna tennie minden udvariasságot és lojalitást, mert az egyenlő az öngyilkossággal. Lényünkben, jellegünkben, önmagunkból ki ne vetköztessen senki, de legkevésbé az a kormány, mely a mienk is. Erre vigyázni kellett volna a törvényhozásnak s ha ilyen merénylettel állott szemben, fel kellett zudulnia s nem elegendenie, mint most egy-két felszólaással. Állott volna fel, mint egy ember és kimutatta, hogy csakugyan van nemzeti individualitása.

Munkácsy Mihály művészi pályája.

(1844-1900.)

Irtá: Szana Tamás.

Munkácsy tüneményes pályafutása telve volt meglepetésekkel. A hatvanas évek közepén, mint festőetni szerető fiatal asztaloslegény jött fel az ország fővárosába. Csak mesterének: Szamossynak ajánló levelet és néhány, a dílettánszt nagyon is eláruló rajzát hozta magával; de első festménye: A hazatérő és elbeszélő honvéd, melyet a képzőművészeti társulat igazgatójának: Harsanyi Pálnak biztatására készített, elég volt arra, hogy a műértőkben nagy reményeket keltsen jövője iránt.

A tehetségbe vetett bizalmat minden újabb műve igazolta és fokozta.

A kukoriczapatogtatás, a magyar népet vidám ábrázolásával, már a sajtó figyelmét is magára vonta.

Ugyanezok sok mindent összerajzolt s íróbarátai (mert többnyire ezek közt forgott) mind jobban és jobban kezdték hangoztatni, hogy ezt az Isten különös kegyelméből való tehetséget országos segítséggel is támogatni kell.

Ekkor azonban még nem ösztöndíjjal,

hanem eladott első képeinek árán utazott Bécsbe, hogy a magyarokkal mindig rokonszenvező Rahl Károly o'dalán képezze magát. Szerencsétlenségére Bécsbe érkezése után alig hat hónapra (1865. július 9.) meghalt Rahl, többi tanárai pedig nem bírtak azzal az adományjal, hogy megértse az ő sajátos művészi egyéniségét. Munkácsy aztán nem is sokat gondolt velők, hanem szorgalmasan látogatta a képtárakat, követte saját géniuszának sugallatát s festett tovább is úgy, a mint jónak látta.

Igy fejezte be a Felolvasás című festményét s kevéssel később a Husvétii locsolást, ezt a derült kompozíciót, melynek alakjai már szerencsésen jellemzet magyarok. Mindez 1866 első felében történt. Ugyanebben az időben a Szokoly Viktor által szerkesztet: Hazánk és Külföld számára is szorgalmasan rajzolgatótt. Egymásután jelentek meg tőle a Husvétii locsolás, a Kukoriczapatogtatás, a Borivó és Sörivó különböző stádiumokban, a Betyár a csárdában, melyek mind tehetségének egy-egy újabb markáns vonását mutatták.

A sok munka azonban csakhamar annyira megviselte a szemét, hogy családi köréből kórházba volt kénytelen menni s csak dr. Hirschler hat heti gondos kezelés után gondolhatott újból arra, hogy kezébe ecsetet fogjon. Először halálából orvosának festett egy

vidám paraszt genre-t, az egeret üző kutyája azután pedig megfestette Petőfi bucsuja a szülői háztól című képét, mely abban pillanatban ábrázolja a költőt, midőn vágyainak sólvomszárnyain odahaágyja édes anyját s a Duna mentében fekvő - szegényes - viskót.

Ez a festmény egyuttal az ő vágyakozását is kifejezte a nagy világ, különösen pedig Düsseldorf után, hol az ő ideálja Knauer élt és dolgozott.

Egyelőre azonban, 1866 októbernek végén csak Münchenbe utazott, Wagner Sándor osztályára vetetvén föl magát. Kinek nem történeti festményeiért, hanem a magyar népéletből merített kompozícióiért lelkesedett. A bajor fővárosban Rembrandton kívül főleg Ádám Ferencz, a csatafestő, volt rá befolyással.

Hogy mindinkább kereste a meghamisíttatlan természetességet: az első sorban ennek a német képirónak az érdeme. Hatása már a következő képén: Zivatar a pusztán meglátszott. Az erős hangulatu, életteljes kompozíció (s egyuttal az első Munkácsy-kép a) mely a nemzet muzeumgyűjteményébe került, a magyar állam nyolczszáz frt ösztöndíjért szerzte meg a fiatal képirónak.

Ezt követte az Itatás, majd a Szénás szekér, biztosan jellemzett, tipikus alakokkal.

Debreczen, május. 7

A képviselőház bizottságából. A földmiveleségi bizottság Bedő Albert elnöklésével ülést tartott, amelyen a kormány részéről Darányi miniszter, Kiss Pál államtitkár és Lestyánszky miniszteri tanácsos volt jelen. A bizottság tárgyalta az állatorvosi közszolgálati államosításáról szóló törvényjavaslatot, melyet Szily Pongrác előadó megoklás után elfogadásra ajánlott. Kubinyi Györgynek és Papp Eleknek helyesítő felajánlásai és Darányi miniszternek tüzetes felvilágosításai után a bizottság általánosságban egyhangúlag elfogadta a törvényjavaslatot. A részletes tárgyalás során néhány szerkezeti módosítással érdemleges változtatások nélkül elfogadták a javaslat szakaszait. — Az igazságügyi bizottság Szilágyi Dezső elnöklésével tartott ülést, melyen Plossy miniszter is jelen volt. A bizottság a kuria bíráskodás egy szakaszát módosító javaslat előadójának Engelmyer Józsefet választotta meg s elhatározta, hogy a javaslatot kedden tárgyalja.

Az új kereskedelmi államtitkár. — Azok a tárgyalások, melyeket a kormány részéről Nagy Ferenc egyetemi tanárral folytatnak a kereskedelmi államtitkári álnak betöltése dolgában, egy estlap jelentése szerint befejeződtek. Nagy Ferenc kinevezését júniusban közli a hivatalos lap s az új államtitkár július elsején foglalja el hivatalát.

A képviselőház mai hétfő napirendjén a beruházási kölcsönjavaslat harmadik olvasása s az állami számvéviszék két jelentésének tárgyalása az államháztartás harminc-ötödikévé működéséről. Holnap, kedden, a képviselőház nem tart ülést.

A főrendiház május 8-án, szerdán délelőtt 11 órakor tartja legközelebbi ülését, melyen a beruházási kölcsönjavaslat legutóbb tudomásul vett jelentéseket tárgyalja. — A főrendiház pénzügyi bizottsága a beruházási kölcsönjavaslatot ma hétfőn délután 2 órakor tárgyalja.

A pápa Zichy Nándornak. Farkasnak erdőt mutatott a pápa, mert egy, a vallási elfoglaltságban uszó ember sőt tan partnak is áldásával oly lökést adott, mely nagyon kétes

értékű magyarország érdekében, s talán inkább áldástalan lesz. Az Alkotmány közlése szerint a pápa múlt hétfőn így szólott a nála tisztelegő gróf Zichy Nándornak: „Mint tegnap is mondtam, áldásomat adom működésedre. Küzdj teljes eréllyel és kitartással az a harcra, melyet az egyházért folytatasz. Ezt az üzenetemet pedig add át otthon harczársaidnak! Ez üzenet csak a néppártnak szólna? Nem! Ez az üzenet szól mindazoknak, akik itt a protestánsok ellen, testvérharczot folytatnak. Mily áldás!!!

A képviselőház ülése.

A Máj. 5. — szombati ülés feladataul kizárólag a delegáció tagjainak megválasztását jelölték ki s ez a Perczel D. elnöklete alatt mindjárt a pénteki ülés jkvének felolvasása hitelesítése és a kérvények előterjesztése után — munkába is vetették.

Kossuth F. pártja közjogi állásához híven s ennek nevében kijelentette, hogy a delegáció tagjai választásában részt most sem vesznek.

Elnök elrendelte a szavazást. Mielőtt a szavazatok összeolvasása, az eredmény kihirdetett volna:

Közben harmadszor is megszavazták a Németországgal kötött irodalmi törvényjavaslatot s hozzá fogtak a beruházási kölcsön tárgyalásához, melyet Neményi Ambrus referált.

Kossuth Ferenc szabálytalanságnak tartja, hogy a pénztári készletek olyan cselekre használtak fel, mint a minőkre felhasználattak. A part elvi álláspontjánál fogva nem fogadja el a javaslatot. Meggyőződése az, hogy a koronajáradék nem a miniszter szabad választásának az eredménye, hanem azon viszonyból folyik, melyben Magyarország Ausztriával van s mely ellen a párt küzd. A valutarendezést Ausztria akadályozza, hogy Magyarország kereskedelme Ausztriától függő maradjon. Kifogásolja, hogy az osztrák impertinencia, melylyel a magyar járadékokra ott adót vetettek, ennek a kibocsátásnak a sorsára is befolyást gyakoroljanak. A függetlenségi párt elveivel ellenkezik az is, hogy ily nagy költségek kölcsön útján fedeztessenek holott a zárszámadások évről-évre tucat száma

mutatják ki a milliók superplusát. A zárszámadásokkal növeljük az osztrák kapzsiságot, a közös költségeket emelik s aztán mi kénytelenek vagyunk kölcsönökhöz folyamodni. Ez a javaslat bizalmi kérdés. A bizalmat nem igényelheti a miniszter a függetlenségi párttól s ezért sem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Buzáth Ferenc kifogásolja, hogy olyan törvényjavaslatot terjesztenek a Ház elé melyről a közvélemény nincs tüzetesen tájékozva. Kérde: milyen arfolyama lesz a kibocsátásnak? s mire kell a sok millió? Miért nem világosítják fel erről a Hazat? Ez az eljárás nem felel meg a Ház tekintélyének. Nem fogadja el a javaslatot.

Lukács László pénzügyminiszter beszélt azután. Ha Kossuth bizalmatlan a kormány iránt, az ellen semmit sem tehet. Egyéb kifogásaira ezekben válaszol: Kossuth téved, ha azt hiszi, hogy a valuta rendezetlensége az oka a kölcsön korona-értékének. — Nem tagadja, hogy a rendezett valuta kedvező hatással lett volna erre a kölcsönre, de azért módjában állott a miniszternek arany-czimletet is kibocsátani. Nem tette, mert bár az arany kölcsönfő valamivel olcsóbban kaphatta volna meg, ez oly kedvezőtlen nyomást gyakorolna a többi járadékokra. — hogy sokkal nagyobb volna a veszteség, mint a nyereség. A negyvennyolcz millió aranykzimletet, mely rendelkezésére áll, nem használja föl a kormány, hanem föntartja minden eshetőségre.

A korona-köcsöt tartja kedvezőbbnek mind valuta-politikai, mind financiai, mind pedig általános pénzühleti viszonyoknál fogva. Hogy mire kelljenek a milliók: az részletesen minden krajczárig megtalálható a zárszámadásokban s a jelenlegi javaslatot illetőleg, magában ebben a törvényjavaslatban is.

A Ház többsége erre megszavazta a javaslatot.

Farkas István beterjesztette azután a pénzügyi bizottságának a szeszkontingensjavaslatáról szóló jelentését.

Elnök az ülést most felfüggesztette a delegáció tagjaira beadott szavazatok összeszámolására való tekintettel.

Szünet után aztán kihirdette az eredményt, mely szerint

Ezen már szakít a sima, tulságosan gondozott akadémiai modorra, esetkezelése energikus, sőt itt-ott rakoncátlan.

Még nagyobb haladást mutat a Lakodalmi látogatók. Módos falusi ház szobájában vagyunk. A sarokban búbos kemence, s ennek padkáján ül az anyjuk, kezében a guzsalylyal. Mellette jobbról vállára hajlik az egyik előadó leánya, balkezt pedig gazduram látható, szeméit a leánykérő legényekre függesztve, kik — méltóságos tisztességtudással állnak előtte.

Az egyik, kezében virágbokréta, piros pántlikás pálczával adja elő a mondókáját, míg a másik meg nem állhatja, hogy egy pillanást ne vessen maga mögé, a ház másik leányára, ki a butykost veszi le a fapolezról, hogy földadatuk elvégzése után megkínálja vele a legényeket.

Magyar néplélek, magyar érzület szólal meg a kép minden részletében. Ez az igazi paraszt otthon, meleg, boldog fészke az egyetlen és összetartásnak.

Mindezek a művek nagy népszerűséget szereztek neki a magyar fővárosban s még inkább megérlelték benne a vágyat, hogy mielőbb Düsselddorfba utazzék. Szunnyadozó ambíciója itt kezdett ébredni. Valami nagyot, valami meglepően újat akart alkotni, hogy környezetének érdekődését, maga felterelje és szénél gyorsan katonra hevenyészte a Siralomház első vizlatát. A kísérlet merész volt: maga Knous is elbizakodottságnak tekintette vállalkozását. De vásznán csakhamar annyi erővel és igazsággal bontakoztak ki a tragikus jelenet alakjai, hogy a mester is kény

telen volt meghajolni a tanítvány sikere előtt. A kompozíció megrázó tragédiát ábrázol.

Az alacsony, bolthajtásos helyiség félhomályában, fehér terítővel borított asztal mellett ül a halálra ítélt betyár, szeméit komoran szegezve maga elé. Előtte, körülötte kíváncsi asszonyok és szépegő gyermekek állanak. A katonaviselt, marcsona kovács csak félvállról tekint rá, míg egy fiatal parasztleány lesütött fővel meghatottan nézi s lát szik rajta, hogy biztató, jó szót is kívánna mondani neki, ha háta mögött ott nem állana szuronyos feyverével a katona.

A tulajdonképeni tragédiát azonban az a két alak csinálja meg, mely ott jobbra, egészen közel áll hozzá: a fal felé fordulva zokogó asszony s az ujjait szopó, mezitlábos csöpp jószág. Mi lesz ezekből, ha elvégezte munkáját a kérelhetetlen igazságszolgáltatás?

Munkácsy Siralomháza az első magyar életkép, mely szélesebb tárlatot nyit meg előttünk s az igazság erejével ragadja meg szívünket. Ez már maradandó becsű alkotás s a művészetek történetében méltán követelhet helyet a legnagyobb mesterek remekai mellett. A kép teljes elismerést aratott; már a festő-állványon megvásárolta egy amerikai műbarát s nemsokára azután (1870) a párisi világiállításon aranyéremmel jutalmazták. Ez a diadal művészünket egyszerre a leg-híresebb modern mesterek sorába emelte.

A Siralomház érdekfeszítő tárgya, a főalak bevégeztet egyéneisége, az arányos szerkezet, főleg pedig a sötét, buskomor színezet, mely a képnek megdöbbentő hangulatot köl-

csönöz, elragadták és csodálkozásra indították a nagy közönséget ep úgy, mint a műértőket.

A siker oly nagy volt, hogy szinte ránehezedett Munkácsy alkotóképességére. Páris tartózkodásának első idejében (mert időközben Düsselddorfba a francia fővárosba tette át lakását) alig tudott valamit alkotni, annyira rettegett attól a gondolatától, hogy későbbi művei nem fogják elérni a Siralomház mesés sikerét. És csakugyan, ugy a Tépécsinálók-ból, mint az Éjjeli csavargókból (1873) hiányzik a Siralomház megrázó eredetisége.

Munkácsy mindezekben a művekben gyermek- és ifjúkora szomorú emlékeinek hatása alatt áll. Szívesebben rajzolja az élet komor, mint derűs oldalait s koloritjában is nagyobb előszeretettel viseltetik a sötét, mint a világos színek iránt. Műveiben az alsóbb néposztály költője s mindaz, a mit vásznára vet, arról tanuskodik, hogy ezt a nyomort nemcsak ismeri, de át is érezte.

Színei a »Zalogházban« című képén (1873) kezdenek derülni; a nemzeti múzeumban levő Ujczok-kal s a Falu hőseivel (1875) pedig már vidamabb hangulatokra törekszik. Az elsőn a mulató legények jókedvét a sirva-vigadás igaz magyar humorával érzékíti; az utóbbin figyelemre méltó komikai érről tesz tanuságot. Nagyon érdekes műve a következő évről a Múterem című. Ez tulajdonképen kétfős arckép: saját magát és a feleséget festette meg rajta, a mint a rue Legendrei műterem kandallója előtt egy készülöben levő tájképet vizsgálják. A festményről valami jóleső melegség árad fe-

Rendes tagokul megválasztottak:

Gróf Andrássy Tivadar, gróf Apponyi Albert, Berzeviczy Albert, Bolgár Ferencz, br. Dániel Ernő, Dániel Gábor, Dokus Ernő, gróf Esterházy Mihály, Falk Miksa, Fugger Károly, Francisci Henrik, Gajáry Ödön, Gyurkovics György, Hieronymi Károly, Holló Lajos, Horanszky Nándor, Jospovich Imre, Klobusicky János, Kristóffy József, Láng Lajos, Lukács Béla, Miklós Ödön, Mohay Sándor, Münnich Aurél, gróf Nakó Kálmán, Pap Géza, Pulszky Ágost, Rakovszky Géza, Rakovszky István, Rosenberg Gyula, Spevecz Ferencz, Szerb György, Szilágyi Dezső, gróf Teeki Sándor, gróf Tisza István, Tisza Kálmán, gf. Toroczky Miklós, Tolay Lajos, Okolicsányi László, ifj. gróf Zchy Janos.

Póttagoknak megválasztottak:

Adamovics Béla, Kószeghy Sándor, Lancy-Leo, Latinovics Pal, br. Nopcsa Elek, Szabó Imre, Szemere Atilla, Szóts Pál, gróf Zay Miklós, Zeyk Gábor,

(Okolicsányi bevásárlatása 91 szavazattal Ugron 48 szavazata ellenében azért nevezetes, mert ezáltal Ugront a delegációból ezáltal kiejtették, ami megfogható felháborodást okozott, az Ugron pártban ahol ezt Polányi Bánffy mellett tüntetésnek látták, de ennek adott kifejezést a néppárti Roberts és Kovács István is, részint abból a szempontból, hogy az ellenzék jelölését nem respektálják, részint mert ebből azt következtethető, hogy a miniszterelnök tekinthető üresszónak, miután a szabadelvű párt maga desavualta miniszterelnökét.)

Okolicsányi nem is fogadta el megválasztását, Holló is lemondott róla.

Gajári Ödön fejtegette aztán, hogy a pártban nincs tendencia, mely demonstrálni akart volna a párt vezetőségével. Ö Ugron Gáborra szavazott. Ezáltal kijelenti, hogy nincs igazuk azoknak, kik azzal gyanúsítják a párt tagjainak egy részét, hogy ellenléte helyezkedik alattomban a kormány vezetőjével. Az ország érdekében azt tartják, hogy támogassák a kormányt. (Zaj a szélső baloldalon: Az Ugron választásáról szóljon! Nem erről van szó.) utal arra, hogy máskor is megtörtént, hogy egyesek kisebb szavazatokat kaptak minden pártközi megállapodás daczára. Ez a demontsráció nem a pártvezetés ellen, hanem demontsráció a józilisá mellett.

lénk: a nyugalmas otthon édes poézise. De a Siralombház-at ez sem volt képes elfeledtetni. Miltonnak kellett jönnie, hogy Munkácsyval újra behatóbban foglalkozzanak.

Ez a történeti kép (1877) mutatja a legmagasabb fokán mesterünk művészetét. Megfestésénél óriási feladat várakozott Munkácsyra: bemutatni a lángszű költőt, úgy, hogy lassukbenne amelyen gondolkodó filozófot, a szabadság hőst és vértanuját, de egyúttal a magánembert is, ki szerencsétlen volt dicsőségében úgy, mint szerelmében, túlépte pártja szerencsétjét, a saját egészségét, tüzhelye kényelmét, sőt még gyermekei szeretetét is. És a mester bámulatos sikerrel oldotta meg ezt a feladatot. Nem folyamodik szippadi fogásokhoz, kompozíciójának központja maga az egyszerűség; de aki ránéz Milton alakjára, a mint egyik keze a szék karját markolja, a másik pedig akaratlanul is a mellére nehezedik: látni fogja ott a szülemelő gondolatot s érezi a lélek teremtő alkotását. A megtört külső, a sápadt, magas homlok, a világtalan szemeken a géntusz visszfény sugárzik.

Milton szerzi meg számára a Sedelmeyer műarús érdeklődését, aki aztán állandó összeköttetésbe lép vele s műveit 10 év alatt többet fizet neki 2 millió franknál. Lázás munkássága itt kezdődik. A szerződéses esztendő alatti 111 képet fest össze, köztük egész sorát a tetszetős szalonképeknek. Megfesti híres lépét is: Krisztus Pilátus előtt (1881), melylyel ismét új téren, a vallásos

Elnök feltette a kérdést szavazásra.

A Haz tudomásul vette a lemondásokat s az intézkedéseket meg fogják tenni.

Elnök a napirend megállapítása után az ülést bezárta.

Ülés vége delután 1 órakor.

A háború.

Natáit kivéve a harcztér egész területén energikusan megindították az angolok az ftenzívált s az a nevezetes hiány, mely a burok hírszerző szolgálatában mutatkozik, nagyon megkönnyíti a hadműveleteiket. Brandfortot, melyet a szövetség feltűnően kevés emberrel tartotta meg, az angolok csaknem egy kardsapas nélkül foglalták el s most haderejük zöme, valószínűleg Roberts személyes vezetésével, Wynburgot jobbkézről elhagva egyenesen Kroonstad ellen vonul, mely a burok legnagyobb táborhelye Oranje déli részében. Előcsapataik már megérkeztek a Vet folyóhoz, mely körülbelül a s utján van Brandfort és Kroonstad között.

Roberts seregevel egyidőben Methuene lord serege Boshofitól északkeletre fog működni, míg Hunter Arkibaid serege Windsortonnál már átlépte a Vaal folyót s behatolt Transzváliba.

Ezzel megnyit a háborúnak egy új kritikus szakasza, mely ha a burokra nézve szerencsésen végződik, annak lesz a bizonyára, hogy ellenálló épességükönjert venni nem tudnak.

Roberts serege azonban nem olyan féltelmes, mint a hogy azt az ember hinné. A »Cape Times«, mely Milnernek, a Fokgyarmatok kormányzójának hivatalos lapja, megdöbbentő adatokat közöl az angol hadsereg veszteségeiről ez alatt a 7 hónap óta tartó háború alatt. Az adatok olyanok, hogy az ember nem hinne nekik, ha azokat nem egy angol hivatalos lap közölné. A statisztika febr. közepéig a foglyok számát 3000-re, a betegségekben elhaltakat 4000-re, a harcban elesetteket 14.450-re, a balesetek folytán meghaltakat 100-ra s a sebesülteket 43.350-re teszi. Ez összesen 64.900 ember. — Megjegyzni azonban az említett lap, hogy ehhez a horribilis számhoz még hozzá kell számítani a Randavalsdrift és Koodoorsand mellett szenvedett veszteségeket, a mi 5700 ember, úgy

festészet terén, mutatja be tehetségének bámulatos sokoldalúságát.

A kompozíciót itt is a végtelen egyszerűség jellemzi. A mester ezáltal a jeruzsálemi tanácsházba viszi nézőit, melyet egészen ellep a fölizgatott nép, hogy halálra kívánja Megváltóját. A türelmetlenkedőket egy római katona tartja vissza lánczájával. Pilátus, a római tisztartó, jobboldalt ül, 4 lépcsővel magasabban a törvénytevő székben, míg körülte a zsidó Sanhedrio, papi fejedelmek, a nép vénei, az írástudók foglalnak helyet. Jobb oldalán a vádló, Kajafás, a szelid názáretire mutat. Jezus pedig ott áll középen 8-10 lépésnyire Pilátus előtt, a törvénytevő szék elé terjesztett keleti szőnyegen. — Kezei össze vannak kötözve s rajta földig érő fehér köntös van, az ártalmatlan bologdok köntöse, melybe Heródes, semminek állítván ötlet és megcsufolván, szolgálival felöltöztette.

A legilletékesebb bírálók hirdetik, hogy ehhez hasonló magasztos kompozíciót az utolsó nagy mester: Rembrandt halála óta nem mutat fel a művészettörténet. Krisztus Pilátus előtt vallásos és történeti festmény egyszerre, a mennyiben nemcsak a szenvedő Krisztust állítja elének, hanem a hitében erős vértanút is s az eredmény, melyre szemlélése után jutunk, nem csupán vallásos jellegű meghatottság, de egyúttal komoly tanulság, mert a mester az események mellett az eszmék küzdelmét is érzékíti.

Vége köv.

hogy az angol hadsereg eddigi vesztesége 60.600 ember.

A legerdekesebb, hogy ezek hivatalos angol adatok.

Londonban egy idő óta sajátságos hangokat lehet hallani. Kezdenek az emberek felűnően idegesek lenni, ami jórészt azokra a borzasztó áldozatokra vezethető vissza, a melyeket Anglia eddig is hozott, de főleg a melyeket még hoznia kell, ha a háborút nem akarja gyalázzal abban hagyni.

Még egy nagyon érdekes dolog történt, amely más időben nem volna valami nagy fontosságú, a mely azonban nagy súlytal esik a latba. Vilmos német császár engedélyével ugyanis Berlin egy fél millió márkát küldött Kalkutába, hogy az indiai nyomort enyhítse, s ezt Vilmos német császár személyesen táviratozta meg, az indiai osztálynak azzal hogy »a vérsűrűbb a víznél.« Nem volna semmi csudalkozni való azon, hogy a gazdag Nemetszország ilyen humanus czélokra egy fél millió márkát ad, ha nem épen most adná, s ha nem épen Angliának adna. Mazonban mikor a német portáról oly udvariatlanul utasították a tranzváli küldöttséget. — Vilmos császár eme táviratában határozott tüntetést lehet látni Anglia mellett.

Néhány napja fejezte ki Krüger azt a reményét, hogy az intervenczió már rövid idő kérdése. Minden jel arra mutat, hogy ez csak hiu reménykedés, a buroknak végig kell küzdeniök ezt az élet-halál harczt.

Viszont az is igaz, hogy minden jel arra mutat, hogy a burok végig is akarják ezt küzdeni.

Távirati tudósításaink a következők:

London, máj. 5.

Roberts lord jelenti Brandfortból tegnapi kelettel:

A lovasított gyalogság s Vet-folyóhoz érkezett. A többi csapatok hónap követik. Idaig a vasutat ismét helyreállították.

London, május 5. Roberts lord jelenti tegnapi kelettel, hogy Hamilton tábornok ma előnyomult Neal-Wellotig és az egész uton el volt foglalva az ellenséggel.

Kossuth-szobra.

All a szobor, áll Kossuth Lajos fenséges alakja, és áll Debreczenben — de nah! nem a nagytemplom előtt, hanem a nagy-körösiek jóvoltából, Tóth András szobrász-művész keses-utczai műtermében.

Érdemes megnézni azt a szobrot, mert a művész remekelt, pár nap múlva lesz alkalma a debreczeni közönségnek gyönyörködni benne, mert a művész — mihelyt a gipszbeöntéssel teljesen elkészült — műtermében közszemére fogja kiállítani.

El fog-e oda fáradni a debreczeni Kossuth-szobor-bizottság, és vajjon elfozja-e mondani a mea culpát? Vagy nincsen is ilyen Debreczenben, mert életjeit ugyan nem ad magáról?

De hát ha nincs, akkor kiknek a büne az, hogy ennyire elaludt a debreczeni Kossuth szobor ügye? Azoké-e, a kik bizonyos magas kitüntetéseknek, czimeknek, ordoéknek a boldog tulajdonosai, vagy azoké, a kik még ezutánra várnak efféléket?

Akarmint van is a dolog, szegyen, nagy szegyen Debreczen városára, hogy kisebb városok — a falvak szárait nem is említve — megelőzték Kossuth szobrának felállításával, holott Debreczen mintegy praedestine/va látszott lenni arra, hogy első legyen az emlékező városok között.

Olyan mélységes lethargia észlelhető itt ebben a kérdésben, mintha csak a kétfejű sas legyezőjének szárnyaival az alvót, nehogy felébredjen.

Úgy néha-néha itt-ott esik egy-két szó a dologról, az is bár ne esnék inkább, mert nagy szomorúságot kelt abban, aki hallja. Azt mondogatják, hogy hja! nehéz dolog, bajos,

nagyon bajos, vagy talán lehetetlen is ez időzert az eszme megvalósításával komolyan foglalkozni, mert hát izé . . . bizonyos magas igen magas tekintetek ! ! ? ? Hiába, nagy város vagyunk, kárát vallhatnók sat, sat.

No hát az ilyen ellenvetésekre csak az a megjegyzésünk, hogy hagyjuk mi az efféle bolondos affektációt Budapestnek, a nagyzási hóbort pedig ne bántson minket.

Elég szegénye az a főváros vaskalaposainak is, hogy nem látnak abban a szoborban egyebet királyijesztőnél.

Valószínű pedig, hogy maga a király nem is úgy fogja fel azt a dolgot, mint ahogy azok a mély bölcseségű urak velük.

Nincs rutabb valami a hyperloyalitásnál; mégis eléggé felburjánzott ez a gyom náluk is. Ezert halogatják a szobor felállítását. Ámde a bazafias polgárság nem igazodhatik a kaspaszkodók önző cseljai szerint, hanem kell, hogy idejében követelje: „Látni akarjuk Kossuth Lajos szobrát!”

Nem is azért rakták össze Debreczen város polgárai filléreiket, hogy majd az unokák unokái üljk meg a leleplezés ünnepét.

Azt is mondogatják, hogy még nincs elég pénz Debreczenhez méltó szoborra. Hát engedelmet kérünk, de kétszer akkora összeg bizonyára van, mint amennyiért a kőrösiek a Csokonai-szoborral megegyező nagysagu művet kapnak.

A mi Tóth Andrásunk nem szipolyozza ki megrendelőit, annyival kevésbé tenné ezt a saját városa közönségével, csak mar egyszer adna nekik munkát.

Am ha elfogadjuk is ellenvetésül, hogy nincs elég pénz, hát miért nem gyűjtenek újra? Száz meg száz serdülő ifjúból lelt Kossuth apánk halála óta kenyérkereső ferfiu, ezek mindnyájan szívesen adakoznának a szent cselra, talán önként is megtették volna már közülök többen eddig is, de azt sem tudják, kinek a kezéhez küdjék a pénzt.

Ismételjük, igazán elszomorító, hogy Debreczenben így el tudott aludni a Kossuth-szobor ügye. Mas városokban nem így van ez, vagy felállították már a szobrot, vagy élénken foglalkoznak a felállítás kérdésével, de nem alusznak.

Kölsük fel hát polgártársak mi is szendergő nagyjainkat, kiáltuk a füleikbe, hogy: „Tette fel!” S. I.

A berlini napok.

A magyar király iránt a bevonuláskor megmutatott kitüntető fogadtatás nem csapant meg a látogatás következő napjaiban; csak — ugyszólván hivatalos színezetűvé vált.

Szombaton — máj 5. — a j ü t e r b o g i g y a k o r l ó t é r e n , h o v a reggel 1/4 8 órakor vonultak ki Ferencz József és Vilmos nagy kísérettel udvari vonaton s 8 óra 50 perczkor érkeztek meg három fegyvernemben — tűzérség, gyalogság, lovaság — hadképességét mutatták be királyunknak, mintegy annak manifesztációjául hngy abban a szövetségben, amelybe Ausztria és Magyarország tartoznak — biztosan érezhetik magokat a szövetségesek.

A disz felvonulás után a tábori tűzérési lövöldei tisztí kaszinójában m e g r e g e l i z t e k s visszatertek Berlinbe.

Az ebédet a Ferencz-császár gránátos ezred kaszarnyájában tartották meg, hol az első felköszöntőt Vilmos császár mondta, aki megköszönte Ausztria császárnak és Magyarország királyának azt a gondoskodást, amelyvel 50 éven át az ezred iránt viseltetett, a mely azzal dicsekedhetik, hogy Ferencz József császár és király a tulajdonosa. Kívánja, vajha az a köteletségérzet és az a lelkiismeretesség, a mely ő felségében oly nagy mértékben van meg, erre az ezredre is átszállana. Midőn a Ferencz császár gárda gránátos-ezred ez idén ő felségének 50 éves tulajdonosa jubileumát ünnepelte, ez az ünnep nemcsak az ezredre szorítkozott, hanem élénk részt vett benne az egész lakosság is, ép úgy az a nap is, ame-

lyen az ezred abban a megtiszteltetésben részesült, hogy ő felsége előtt bemutathatta magát, feledhetetlen emlékű lesz. Ez az öröm és ez a büszkeség nemcsak az ezredre fog szorítkozni, hanem érezni fogják azt a német birodalomnak egyik határától a másikig, kelettől nyugatig, a Bodeni-tótól a Beltig. A császár háromszoros hurrával zárta szavait a Ferencz császár-gárda gránátosvezred tulajdonosára.

I. Ferencz József ő felsége válaszában megköszönte a német császár bensőségeltjes szavait, a melyeket ő is mélyen átérezett, majd így folytatta,

„ Hogy vendégszerető módon eltalálták óhajomat, ennek köszönhetem azt a vidám órát, a melyel most a Ferencz császár gárda-gránátos ezred tisztikarának körében töltök. Már egy felszázada élvezhette azt a tiszteletteljes örömet, hogy ennek az ezrednek, a mely dicső hadurainak szolgálatában mindenkor oly fényesen megállotta helyét, tulajdonosa lehetek. Miként én ez ezred iránt mindig a legteljesebb rokonszenvvel és es vonzalommal viseltetem, ugy ez is mindenkor tennjét adta irántam való ragasz kodásának, különösen pedig azon a napon, a midőn ötvenéves jubileumát, mint a Ferencz császár gárda gránátosvezred tulajdonosát, ünnepélyesen megülte. A legválasztott es örömmel emlékezem meg e mozzanatról biztosíthatom önöket, hogy szoros kapcsolattal érzem magam e derek ezredhez fűzve.

Mint az ezred tulajdonosa és ennek uevében legtisztelendőbb hódolatunkat fejezem ki a legfőbb haduraknak, azzal a mélyen átértett kívánsággal, hogy ő felsége házat áldás és szerencse kísérsje. Poharamat drága barátom és szövetségeselem, Vilmos császár ő felsége egészségére ürítem, ő felsége hurrá!

A beszédnek a legnagyobb lelkesedést keltettek és ép úgy elragadták a tiszteket, mint a tegnap mondottak az udvari ebéd tartsaságát.

A király ajándéka.

Berlin, május 5

Ferenc József király 15.000 márkát adott át Kirschner főpolgármesternek Berin szegényei számára. Ezenkívül a király az Augnzta kórháznak 2090 márkát, a berlini rendőrségnek 2000 márkát, a Szent Hedvig kórháznak és a Szent Hedvig templomnak 2700 márkát, a szürke nővérek szerzetének 1000 márkát, és az osztrák-magyar segítő egyesületnek 2000 márkát adományozott.

Tegnap vasárnap délután fogadta a király a diplomáciai testületet és a — szövetség-tanácsot.

Mint ahogy már ez szokás ilyen alkalmakkor, ugy most is kölcsönösen számos rendjelkitüntetés adományoztak az uralkodók. — Kiváló politikai footosságot azonban csak azon kitüntetéseknek tulajdonítanak, a melyekben uralkodónk a német birodalmi kancellárt és gróf Bülow államtitkár részesítette. — H o h e n l o h e herczeg birodalmi kancellárnak a Szent István-rend gyémántjait, és gróf Bülow államtitkárnak pedig a Szent-István rend nagykeresztjét adományozta a király.

A király a német trónörököszt a 13-ik h u s z á r e z r e d t u l a j d o n o s á v a nevezte ki.

Este a királyi operaházban, amely gazdagon volt díszítve főzerekkel es fekete sárga szalagokkal, díszelőadás volt, melyen magas személyiségek jelentek meg.

Kevéssel 8 óra után gróf H o c h b e r g intendantus kalauzolása mellett jelent meg a két uralkodó.

L a u f f »Burggraf«-jának végjelenete a Habsburg és Hohenzollern-házak testvéresülését ábrázolja.

O u b e r »A v a s l ó« cz. darabját Humperdinck újra átdolgozta.

A darab kiállítása, díszletek és jelmezek elgondolhatólag fényesek voltak. — A második felvonás után nagy szünet volt. Az előadás fél tizenegy órakor véget ért.

A zenede hangversenye.

Debreczen, máj. 1.

Tegnap délután tatotta a zenede igazgatósága szokásos házi hangversenyt nagy számú vistingvált közönség jelenlétében.

A termet megtöltő közönség méltányolta az előadók művészetét és zajos tapsal jutalmazta őket külön-külön dekülönösen E n g e l Irént, P o p o v i c s Liviát, G o l d s t e i n Jolánt és L u k á c s Eleket (a két előbbinek a tapsviharra meg kellett] ismételniök énekszámukat), de szólott ez a taps a tanároknak is, a kik híven megfelelnek kötelességöknek és a növendékeket igen rövid idő alatt szinte művészi nivóra képzik ki, mint ezt minden alkalomkor, de különösen az ilyen hangverseny-matinéen tapasztalunk és nyilvánítunk örömmel.

De szólott ez a taps a zenede lelkes igazgatóságának is, a házi hangversenyek célszerű és kényelmes rendezéséért is, aminek legfényesebb bizonyítékát és — azt hiszem — az igazgatóságra legméltóbb jutalmát az a rendesen megjelenő szép közönség nyújtja.

Részletes tudósításunk a következő:

Tizenegy órakor vette kezdetét a hangverseny, melynek első száma, Mozart W A. D dur Sonata Allegroja volt, két zongoráu előadták: F r i e d Gizella és S z a t m á r i Erzi, (Tanár Pavelkó Jolán) bámulatos bravourral és könnyedséggel, amelyért a közönség tapsviharral jutalmazta.

Második szám Rieding O. 6. mű. Második Concertino. Előadta: L u k á c s Elek (Tanár - F ü r e d i Samu) A mindössze 10—12 éves kedves megjelenésű fiu általános meglepetést keltett nyugodt, biztos játékával, miért is a közönség zajos tapsának alig akart vége érni.

G o l d s t e i n Jolán ad'a elő ezután Chopin egy keringőjét zongorán (Tanár: B r ü c k Gyula) és ugy, mint rendesen, a kitünő virtouzitással előadott számát, bő tapsban volt része, melyet szép játékkal meg is érdemelt.

Negyediknek E n g e l Irén énekelte Lassen. Kössük csokorba az őszi rózsákat . . . magyar, Tuzzolo. Luse elettrica olasz népdalát (Tanár: Özv. Z i v u s k a Ferencz) oly kitünő készütséggel, fenomenálisan szép hanggal és előkelő biztossággal, hogy a közönség lelkesedésében zajosan megtapsolta es végre is kénytelen volt megismételni énekszámát s még ezután is zugó tapsok közt vonult ki a pódiumról.

Weber 62. mű. Rondo Brillant-ját adta elő P o o s c h Margit zongorán (Tanár: H i t e s i Lajos) s előadásához csak gratulálhatunk ugy az előadónak, mint tanárja H i t e s i Lajosnak.

N a g y Janka hegedűjátéka volt a műsor 6-ik száma, ki B.riot K. 15. mű. 7-ik air varié-t (Tanár: F ü r e d i József) meglepő routinnal és készütségre valló biztossággal.

Öt percz szünet után Székely I. 43. mű. Magyar rhapsod:áját adta elő P o t o r á n Margit (Tanár: B r ü c k Gyula) általános figyelem közt, előadása után zugó tapsviharral tartalmazta kitünő játékát.

Nyolczadik szám P o p o v i c s Livia (Tanár: Özv. Z i v u s k a Ferenczné) ének-száma volt, ki Abt. Aludjal jól, te édes anyalom és Serly Lajos Remény-keringőjét énekelte szépen és biztos hanggal s az utóbbi számát könnytelen volt megismételni.

Chopin. Gis moll polonaise. Zongorán előadta M a i e r Blanka (Tanár: W. D o m a n i c z k y Mária) kinek játéka szintén nem állt a többiek játéka mögött s a tapsban szintén bő része volt.

Végül a 10-ik szám volt Holst Vig szánkázás. Hangverseny galopját adták elő preczizen K o n d r á d Irén, B a l l a Gizella, B e n y á t s Erzsike és I g y á r t ó Zoltán (Tanár P a v e l k o Jolán) mely után a közönség, mely mindvégig kitartott, 1 óra után a legkellemesebb hangulatban oszlott szét.

G. H.

H I R E K.

Wlassics és a diákkongresszus.

Ezzel a czímmel a »Nagyvárad« az »Arad és Vidéke« s bizonyára még több vidéki lap is távirati tudósítást közöl, melyben azt híresztelik, hogy a debreczeni országos diákkongresszuson Wlassics kulturminiszter üdvözlését a vidéki kiküldöttek »leszavazták.«

Csunya utóhang ez a kongresszus után s különösen csunyává teszi az, hogy a valóságban nem felel meg a hecczet kedvelő eretlenkedés nyilatkozik meg az egész híresztelésben. Nem a sürgöny tudósítást leközlő lapokat illet természetesen ez a bírálata, hanem a z t vagy azokat, kik ilyen sürgöny tudósítások szétküldésével akarják befektetni az igazán minden ízében a férfias komolyság és megfontoltság jellegét magán viselő debreczeni diákkongresszust s ádatlan szenzáció hajhászással utját állják a szép törekvések megvalósításának, melyekre a magyar ifjuság vállalkozott.

Illetékes helyről ez ügyre vonatkozólag a következő sorok közétételére kértünk fel:

Több napilap, olyan értelmű sürgöny tudósítást közölt, hogy a debreczeni országos, magyar diákkongresszuson Wlassics Gyula kultuszminiszter ur ő exelenciájának üdvözlését a vidéki kiküldöttek leszavazták.

Ez a hír nem egyéb alaptalan koholmány, mely a rosszakarat bélyegét hordozza magára.

Wlassics Gyula kultuszminiszter ur üdvözlését az elnökség nem hozta javaslatba, mert éppen az elnökség volt az, mely meggyőződést közvetlen érintkezés folytán szerzhett az elől, hogy a Wlassics Gyula kultuszminiszter ur nem szívesen látta sem eddig, sem a jelen esetben a magyar ifjuságnak tömörülésre irányuló mozgalmait s hogy az elnökség távirati üdvözlést nem hozott javaslatba, azt, megmaradva a legmélyebb tisztelet mellett, csupán tapintatból tette, nem akarván üdvözléssel alkalmatlankodni ott, hol nem szívesen veszik azt.

A kik ismerik a kultuszminiszter urnak az ifjusági mozgalmakra vonatkozó elveit, azok csak tapintatot olvastak ki az eljárásból de akik nem ismerik, csinálnak olyan híreket s festenek oly torzképeket, melyekkel nemhogy használnának, de melyeknek szükségszerű cáfolása már magában is tapintatlanságra vezet.

Az üdvözlésnek szavazás alá bocsátása valótlán híresztelés, ennek már föltételezése is megszegyenítő a kongresszusra magára.

* Debreczenváros egészségügye. — Dr. Sárvary Gyula, Debreczen városi tiszti főorvosa a közegészségügyi állapotról a követ-

kező tartalmu jelentést terjesztette a legközelebbi közigazgatási bizottsági ülés elé: A közegészségügyi viszonyok még kddvezőtlenebbek voltak áprilisben, mint az ezt megelőző hónapban, mert úgy a megbetegedések, mint a halálosok még nagyobb számmal fordultak elői A megbetegedések leginkább a légző-szervek hurutos es lobbos bántalmaiból állottak. Heveny ragályos betegségek közül a már f e b r é á r h ó b a n f e l l é p e t t influenza még nagyobb kiterjedést vett es számos esetben a hozzacsatlakozott tüdőlob miatt, különösen a csecsemők és az előrehaladott koruak között halállal végződött. Ezenkívül a kanyaró, vörheny és roncsló toroklob szőrványosán észleltettek és vörvényben egy haláleset fordult elő.

* Tiltva van! Mesében hangzik egy magas állásu miniszteri hivatalnok hozzánk jutott jelentése, ki Fuchs H. váltóházánál Budapest IV. Kecskeméti-utca 1. vásárolt és Thö: Cook & Son által összeállított menetjeggyel a Budapest párisi kirándulást megtette. A jelentés ig y h a n g z i k. M i n d e n n e l u g y a lakással, mint az »Elátás«-rendkívül meg voltam elégedve. A 360 korona árba nemcsak utazás II. osztályu gyorsvonattal 10 napi lakás és külön ellátás van beleértve, hanem még 10 belépti jegy a kiállítás területére továbbá b a l e s e t b i z t o s i t á s 10.000 korona is. E l u t a z á s o j m h o z a szállodából különös meglepedésemnek jó borralalóval akartam kifejezést adni. Képzelve meglepedésemet, midőn a szálloda személyzete azon megjegyzéssel, hogy »tiltva van« a borralalót el nem fogadta.

Baráti kötelességet teljesítek csupán midőn figyelmessé teszem, hogy ily csodála os menetjegy kizárólag Fuchs H. váltóházánál, Budapest IV. kecskeméti utca 1. továbbá S z e n t K i r á l y i T i v a d a r n á l D e b r e c z e n b e n k a p h a t ó.

Színház.

Váljunk el.

S a r d o u é s N a j a c e kétségtelesen szellemes, noha nagyon is egyoldalú iránydarabjában lépett föl szombaton este a mi kedves, jól megérdemelt szeretettel körülrajongott kis művésznök, T. H a l m i Margit, hogy bemutassa tudását B e ö t h y Lászlónak, a Nemzeti Színház új igazgatójának, ki nem kisebb szándékkal jött hozzánk, mint hogy kedvező siker esetén elragadja tőlünk a feledhetetlen Halmi Ferencz leányát, kit családi hagyományai is az ország első Muzsacsarnokához kötnék.

Ez alkalomból nagy és előkelő közönség töltötte meg a nyári melegben immár fülledt tép tapssal, éljenezte a csapongó, ismeretlen gyönyörök után vágyakozó, aztán megterő Cypriennet, mintha mindenki csak azt akarta volna a háztűznéző pesti direktornak bebizonyítani: »Lásd így szerettük, így becsüljük mi a mi Halmi Margitunkat; így méltatja Debreczen nagy, művelt intelligens publikuma a valódi művészetet.«

Csak a Halmi Margit játékaival törődtek, csak azt a sok élvezetet akarták neki meghálálni, melyben minket négy év alatt oly bőségesen részesített s azzal nem gondolt senki, hogy mi vesztesek leszünk.

És ő játszott szívvel, lelkevel; az első felvonásban kissé elfogultta tette az a tudat, hogy talán egész életére döntő kritikus elöit kell számot adnia, s ezért erősebben mozgott a szokottnál, ami némileg feltűnt annak, ki az ő végtelen finom játékát ismeri; de a második felvonást annyi ötlettel, árnyalattal, kedveséggel ruházta föl s a harmadikat úgy bearányozta, hogy a közönség lelkesedése való-ságos tomboló tapsviharban tört ki s egymásután talán tizenkétszer idézték a vászon és vasfüggyöny elé.

N o m e n e s t o m e n. »A váljunk el« csakugyan »váljunk el« lett Halmi Margit és a debreczeni színház számára. Beöthy sas szemé fölismerete a csiszolt gyémántot, viszi

tőlünk. Január elsejétől T. H a l m i Margit jogilag már a »Nemzeti Színház« szerződött tagja, de mégis jövő virágvasárnapig még a mienk lesz.

Sajnáljuk távozását, ha a debreczeni színészet érdekeit tekintjük. Mint igazságos emberek, örülünk neki, mert az érdem jutalmazását látjuk benne. Meggyőződésünk, hogy T. H a l m i Margit a Nemzeti Színházban is beváltja teljesen a hozzá fűzött reményeket.

Talán első fellépésével, talán fokról-fokra nyeri meg a fővárosi közönség tetszését, de meg fogja nyerni. Méltó leánya ő Halmi Ferencznek s méltó azok hosszú sorába, kiket Debreczen színhaza adott át az ország művészetének.

Fényes pályát s boldogságot kívánunk neki, s bizonyára nem fogja feledni, hogy abból az isteni szikrából melyet négy év előtt a színiakadémia végzett növendéke gyanánt ide hozott, itt lett a művészet tobogó lángja.

A debreczeni sajtó s első sorban a »Debreczen« hizeleghet magának azzal, hogy az ő értékét kezdettől fogva fölismerete. A »Debreczen« igazságos, tárgyilagos bírálata előtt ő már négy évvel ezelőtt a ma jelöltje volt. Boldogok vagyunk jövődőlésünk teljesedésén.

A többiek is úgy játszottak ez este, mintha mindenik a »Nemzeti Színházba« készülő. Pompás volt Tanay Adhémarja s különösen a harmadik felvonásban igazán remekül adta a kelepcébe jutott, önző, ostoba udvarlót.

Teljes elismeréssel kell adoznunk Patáki Béla Desprunellesjének; igaz örömmel látjuk, hogy megjelenésének rokonszenveségével törekvése es tudása a legszebb harmóniában áll s még erős tagja lesz ennek a társulatnak.

Kedvesen alakították a kotnyeles cselédekét M a k r a i, M a k r a i n é, tapsot is kaptak érte. A többi szereplők együttesen fogadják elismerésünket.

A színlap 3 helyett 4 felvonást jelzett. Vasárnap délután »A kis szőkevény« szökdécselt erősen meghuzott délutáni előadásban, nyáriasan kis közönség előtt.

Vasárnap este zsufolt karzat, negyedrészben telt földszint, majdnem üres páholyok előtt »A szökött katona« megható történetét játszották, kitűnő előadásban.

Mennyi naiv, baj, mennyi megrázó erő, mennyi ódon zamát van e régi hamisítatlan magyar népszínműben. s bizony, ha azokra a régi jó népszínművekre mindig ily lelkiismeretes gondot fordítának, bizonyára teltebb házak jönnének össze. De hát az ellenkezőre éppen a nekik emelt hajlék, n budapesti »Népszínház« mutat példát.

Az est hőse kétségtelesen K ö r o y e i volt, mint K o r p á d i Gergely, a szökött katona. Erőtéljes, rohamos haladásról tanuskodó drámai játéka, szép éneke háias tapokra ragadta a közönséget. Tanaynak is nagyon sikerült alakítása volt az arszlán szabólegény K. G a l y a s i Paula egyszerűen, de teljes közvetlenséggel játszotta Jalera érzelmes szerepét, S z a c s v a y, B a r t h a, B r e z n a y Anna a drámai részletekben, P a t á k i S z i k l a y a komikus árnyalatokban vívták ki elismerésünket, Szegedi Lujza is jól adta Korpádinét. Nagyszerűen mulatott a közönség a darabba szót hangverseny egyes számaiban u. m. a férfiak énekeiben, S z a t h m á r y falrengető kacagást támasztott szavaltatán A n t a l f i n é s Bárdos Irma kecses tánczain, Bódi Ella, F. Kallai Lujza, S a r o s i Paula s Bárdos Irma gyönyörű női négyesén.

A rendezés is igen jó volt.

— a. — a.

A zsemlye.

Hozzá vagyok szokva, hogy rendkívüli látogatók tegyék nálam tiszteletüket.

E napokban beallit hozzám egy uri ember és bemutatja magát:

— Eő Semmi-de Sincs, a debreczeni khinai konzulátus tagja és nagyvállalkozó vagyok.

— Örvendek. En Zsem-Lye-Sincs hon-
duraszi követ és kis vállalatlan vagyok. Mivel
szolgálhatok.

— Tessék helyet foglalni.

— Köszönöm én itthon vagyok.

A kínai konzul egy kis tárgyat vett elő
a kabátja szegéből és szemeim elé tartotta,
mintha hipnotizálni akarna.

— Latja ön ezt? — kérde határo-
zottan.

— Nem! — feleltem én még határo-
zottabban.

Erre a kínai elővette a nagyítóüvegét és
azt az oromra tette.

— És most?

— Ujjé!

— Mit lát?

— Egy akkora zsemlyét, mint ez a
szoba!

Mit gondol elég volna ez egy embernek
a reggeli kávéhoz?

— Nemcsak egy embernek de az egész
családnak. És nemcsak a reggeli, de még a
délutáni kávéhoz is.

Semmi-de-Sincs helyben hagyó bólintott a
fejével.

Nagyon jól van. És most hallgassa meg
tervem.

— Hígyje el csupa fül vagyok mondám
én lekésen.

— Latom — szólt megnyugtatólag a
kínai ur.

— Nos?

— Nekem az a tervem, hogy összevása-
roljuk a debreczeni zsemlyéket 10 darabját
egy krajcárjával, többet úgy sem érnek olyan
kicsinyek. Mi ketten azaz egy központi csar-
nokot nyitunk, a hol minden egyes zsemlyé-
hez egy nagyító üvegét teszünk. Az így meg-
nagyított zsemlyét eladjuk 30 krajcárjával.
Mit szól ön ehhez?

— Nagyszerű — kiáltam fel elragadtat-
va. — De mit szólnak majd ehhez a debrecze-
ni pekek.

— Bizza ezt rám. El fogom hitetni ve-
tök, hogy kiűtött a kínai magyar háború, jó
lesz ha sietnek tudni a portékáikon.

— Ön aranyember!

— Csálódik. En Semmi-de Sincs vállalko-
zó és minden egyéb vagyok. De most a do-
logra. Akar ön nekem tarsam lenni ebben az
üzletben?

— Hogyne!

— Akkor rendbe vagyunk. Most még
csak pénzre van szükségünk, a melyen a
debreczeni zsemlyét összevásároljuk.

— Igen igen pénzre.

— Ezt valamelyikünknek adni kell erre
a célra.

— Ugy van, valamelyikünknek.

— Nos és ki legyen az?

— Ön!!! — kiállítottuk ketten egy-
szerre!

— Nekem nincs, — szólt Semmi de-
Sincs szerényen.

— Nekem sincs, — szóltam én meggyó-
zően.

— Akkor vége mindennek. Ajánlom ma-
gamat.

— Volt szerencsém! Alászolgája!

Ezzel mindaketten melegen megráztuk
egymás kezét és Semmi-de-Sincs urat udvari-
asan kidobtam.

A tárgyalás ezzel véget ért.

Eudeon.

IRODALOM.

Dr. Burger Péter könyve.

Dr. Burger Péter a debreczeni orvosi
kar eme jeles nagy tudású tagja még a múlt
évben kiadta a *Szem-és-éjszakai szem-
cizimü nagyérdemü könyvét*. A jeles művet
az egész ország sajtója elismerő bírálatban
részesítette. Most pedig a Magyar Kritika,
emez előkelő hetilap foglalkozik vele. Azt
hiszük, nem lesz érdektelen, ha a M. K. bi-
rálatát közzé adjuk Dr. Burger művéről. Szól
pedig ez a következőképen:
•Mindannyiszor nagyon örülünk, vala-

bányszor vidéken megjelent könyv akad ke-
zünkbe, azon meggyőződésnek hódolva, hogy
igazi nagy kulturára csak akkor tehetünk
szert, ha azt mentül több gócban fejlesztik.
Valóban, legfőbb ideje volna a tulságos köz-
pontositást a tudomány terén lazítani. Szer-
zőnek ezen érdeme mellett, hogy a nagy
praxisa mellett nem feledkezett meg a tudomá-
ny ápolásáról és terjesztéséről, van még
egy másik, felelte nagy érdeme és ez az,
hogy egy oly munkát bocsájtott közre, a mi-
lyen a mi magyar irodalmunkban nincsen,
pedig a szemek bajai nálunk is terjednek és
a műveltség haladásával, a nagyobb életköz-
delem miatt, mind érezhetőbbé válnak. Ezen
második érdeme bírhatta szerzőt nyilván arra,
hogy munkáját egyuttal orvosoknak és a mű-
veit laikus közönségnek írja, tehát kettős
célból, a minek eddigelé mindenféle munka
megadta az arát. Tényleg a szövegből sok-
szor meggyőződünk erről: megérti a laikus
mindjárt minden magyarzat nélkül, mi a
prisma (149. l.), vagy mit kell érteni az
alexandriai és a hypokratesi iskolák alatt
(4. és 5. lap), vagy honnet tudja, hogy conj,
é megrövidített szó conjunctivitis?

A munkát szerző három részre osztotta.
Az elsőben a szemgyógyászat fejlődéséről
emlékezik meg 18 oldalon, az újabb kor
tárgyalásakor nem egészen a helyes sorren-
det követve és a szemészetnek Magyarorszá-
gon való fejlődéséről teljesen megelégedve,
pedig a bpe-ti egyetem egyike volt az első-
nek a bécsi után, melyen önálló szemészeti
tanszék létesített. A nemzeti soványzom-
bennünket ugyan nem bánt nagyon, de mégis
rosszul érik mind nütt a bécsi iskola han-
goztatására akadni. Szemorvosi méltóságot
(6. lap.) sem igen ismerünk, hasonlókép lap-
sus, hogy a 9. lapon a görcsövet az életlen
segédeszközök nyilvánítja, míg a boncztani
vizsgálatnak útját állotta az alkalmas segéd-
eszközök hiánya, addig a 11. lapon maga is
azt mondja, hogy az új, tökéletesített nagy-
itokkal nagy eredménynyel működhetek a
szem boncztanának kiépítésén.

A második rész az egész munka legfon-
tosabb része. 134 lapon 14 fejezetben meg-
ismerteti az olvasót mindazon szembajokkal,
melyek az ember ezen drága kincsét meg-
támadni és veszélylyel fenyegetni képesek.

Előzetesen — nézetünk szerint — kissé
röviden adja a szem leírását, tárgyalja annak
működését. Utána első sorban a különböző
ragados betegségeket írja le: az ujdón (?)
szülöttek szemgyulladását, melylyel együtt a
szemtakárt is tárgyalhatta volna, vagy a he-
venyet, mint az idültet.

Igen sajnálom, hogy az új-zülöttek szem-
gyulladásának leközde-ére szói miniszteri
rendeletet nem közli, mely pedig felelte jó.

A görvelykórosok szembajjai, a trach-
oma, a bujakórosok szembajjai teszik a kö-
vetkező fejezeteket. Igen helyeseljük, hogy a
trachoma gyógyítását lehetőleg szakorvos ke-
zébe akarja letenni, de a trachoma-kórházak
akat nem szíveljük, legyenek szemkórházak.
Azok a trachoma ellen sokkal több jót fog-
nak tenni. A bujakórnál meglepett, hogy azt
specialis mikroorganizmus előidézi; a dolog
még korántsem bizonyos, habár, azt hiszem,
abban egyetlen orvos sem kételkedik, de fel-
fedezve azért még most sincsen. Nagyon tet-
szik szerző azon eljárása, hogy a beteg égek
ismert-té-eben a mily bőbeszédű, oly szük-
szavu a therapiái közlésekkel; egészen igazá
van, a beteg forduljon bajával az orvoshoz.

A hevenyrágályos bajoknál, különösen
hímónél előforduló szembajok után az ön-
ferőzékével foglalkozik, habár olyan szigorú
kórképet, nézetem szerint, nem lehet felállí-
tani, nevezetesen azt nem lehet állítani, hogy
az onania Basedow-kört is előidézhette. Ez-
zel ellentétben mi azt tarjuk, hogy a dohány-
zók es ivók rossz látása valóságos, jól körül-
írt betegsége a szemidegnek, nem pedig amb-
lyozia, szó, mely az orvosi tudatlanságot lep-
lezni hivatva volt. A 20 gm. dohány naponta
bizonyára megárt, nevezetesen idéges embe-
reknek még sokkal kevesebb, éppigy vagyunk
az alkohollal is, melyből megárthat egynek a
napi 1/2 liter is, ha nem is fuslis (= kozmás.)

Nem tudok megbarátkozni a 9. fejezet-
tel, a káprázat okozta szembajokkal. A tul-
ságos fény előidézheth ideghartyalobot, de nem
éjjeli vakságot és aligha szürke hályogot
ritkán kötőhartyalobot. Még a hivatással járó
szembajok és a szemsérülések fejezetéről
akarov megemlékezn, nevezetesen a sympat-
hikus szemgyulladásáról, melyet szerző igen
jól megír. A vérrokonok házasságából fej-
lődő szembajok, a színvakság, a szem törési
rendellenessége képezik a befejező fejezete-
ket. A színvakságra vonatkozólag az a meg-
jegyzésünk, hogy sok esetben szerzett, neve-
zetesen alkohol vagy nikotin folytán, a vele-
született közül nem egy esetben a gyermek
nem tudja a szavakat. A színvakság próbáit
ismertetni laikusra nézve felesleges munka;
inkább helyen let volna a figyelmeztetés,
hogy a szülő a gyermekek színérzékét, a szí-
nek felismerését és megnevezését is elő-
mozdítsa.

A 3. rész az iskolával foglalkozik 30
lapon keresztül. Felelte örülünk, hogy szer-
zőben az iskolai hygiene oly nagy barátjára
akadunk. Kitérései pl. a genius-oszlop
elferdülésére vonatkozólag erre engednek
következtetni. Nagyjában egyetértünk szerző
kivánságaival és nézeteivel, habár azt tartjuk,
hogy a mely városban az iskolák rosszak,
abban a magánlakások még rosszabbak, az
egyéb közegészségügyi állapotok is rosszak,
tehát alkalom van elég a rövidlatas hajlama-
nak létrehozására, melyet a közeli munka
mindenesetre nagyon fejleszt. Sajnálom, hogy
a hazai iskolaorvosi intézvényt nem ismerteti,
hanem megmaradt a genfi orvosi kongresszus
határozataival.

Habár szerző egyes fontos bajokról, így
a zöldháy yogról, a vesebaj és cukorbetegség
okozta szembajokról meg sem emlekezett, az
a vélemény, hogy igen hasznos munkát vég-
zett, igen sok hasznos tudni valót hozott
össze. A kissé sok sajtóhiba, a rendetlen in-
terpunctió némileg zavarja a sima olvasást.
Azt azonban megkövetelheti minden olvasó,
hogy a sajtóhibák sorozatában a kiigazítás
teljesen helyes legyen.

Juba Adolf dr.

Az «Uránia», mint a tudományok s a
művészetek népszerűsítése céljából alakult
«Uránia magyar tudományos egyesület» egyik
eszköze, megkedveltetni igyekszik a nagykö-
zönséggel a közművelődés minden ágazatát
felőlelő ismereteket, a miket tartalomra nézve
komoly, de formára nézve lehetőleg könnyed
alakban fog cikkei értelmében olvasóival
közölni.

Az «Uránia» célja világos, és kétség-
kivül, teljesen jogosult. E célra törekvésében
kerülni akar minden nagyképszerűséget, anélkül
hogy a komoly cél követelte színvonalat egy
percze is elhagyná, távol igyekszik tartani a
vaskalaposság vadját, de modernségében min-
den tulzástól óvakodni fog. Az «Uránia» jó
barátként akar meghonosodni, a művelt ma-
gyar házakban, a ki se nem pedánsodik, se
nem leháskodik, hanem egyszerű, vonzó mo-
dorban, komoly dolgokról beszél.

A szerkesztőség mindent el fog követni
hogy az «Uránia» rövid időn beigazolja létjo-
gosultságát és életrealóságát, a közönség
remélhetőleg nem fogja megvonni támogatását,
a mi nélkül természetesen a szerkesztőség
legjobb igyekezete sem elegendő.

Az «Uránia» egyelőre havonként egyszer
a szükséghez képest — különösen a téli
időszakban — két-hetenként egyszer fog meg-
jelenni. — Julius és augusztus hónapokban
azonban szünetel.

Az «Uránia»-t az «Uránia magyar tudomá-
nyos egyesület» tagjai, — mint a tagsági
kedvezmények egyikét — külön díj fizetése
nélkül kapják, nem egyesületi tagoknak az
«Uránia» ára egész évre 8 korona. (Egy füzet
ára 50 fillér.)

Az előfizetések Hornyánszky Viktor
könyvkiadó hivatalához (Budapest, V., Aka-
démia-utca 4.) intézendők.

Az «Uránia» szerkesztősége.

CSARNOK.

Magda.

Regény egy kötetben.

Írta: Sipos Béla.

(Folytatás.)

10.)

Déri Pali először lévén Magdánál meglehetősen kezdett, Magda azonban ennek hamarosan utját állta.

— Ha maga most szabadkozni mer, szólj hozzá, úgy nem szívesen látott vendégem. De ha egész nyugodtan megissza azt a csésze teát, amelyet az ön számára készíték, úgy jó barátságban maradunk. Én tudom, hogy ön azért jött hozzam, mert szükségét érezte a velem való társalgásnak, én pedig erre csak hiu vagyok. Hogyisne — egy Déri Pali mindig megtisztelti azt a kit meglátogat!

Déri beszéd közben szemügyre vette a színesztanya minden zugát.

A fővárosi hónapos szobából barátságos otthont csinált Magda, izléssel helyezve el minden butoradarabot, szőnyeget, arcképet és színes emléket.

A szoba egyik falán hatalmas babérkoszorú hirdette Magda vidéki sikereit.

Déri Pali magda a tea főzéssel volt elfoglalva, vizsgálni kezdte a hatalmas nagy koszorút.

„Magdának — gróf Vas Imre! — Ez volt a felírás.

— Hát ez volt a mecenás gondolta magában Déri, jól ismervén a székvári durgardag főispant a budapesti urak körök egyik kedvelt alakját. Így került hát Magda nagyszámú olya csodálatos gyorsasággal a fővárosba. Most már tudom honnan fúj a szél.

Szóba is hozta nem sokára Vas Imre gróf nevét.

— Hát maga tetszett a grófnak ugye mikor székvári primadonna volt? Udvaroltatott magának, kapott naponként éjjeli zenét ugye?

Magda megüldözve nézett Dérire, s közzömbös hangon válaszolt.

— Micsoda kérdés ez? Az öreg Vas rokonszenvet velem, kitüntetéssel jóindulattal, de tiszteletlen nem volt hozzám soha. — Inkább atyáskodott, mint udvarolt, s azt tudta az egész város, de rossz néven nem vette, mert nem is vehette senki sem.]

— De a pesti szerződésnél mégis csak segítségére volt?

— Egyáltalán nem. Az egész telet Olaszországban töltötte, s csak akkor tudta meg szerződésemet mikor tavasz felé visszatért. Gratulált hozzá melegen, s mikor bucsuztam a közönségtől, akkor lepott meg azzal a koszorúval, mely a falon függ. Különben akár hiszi akár nem, a gróf annyit nem törődik ma már velem, akár csak önne! Ismeretegünk olyan epizód volt életében, a milyen minden évben előfordul. Kedves dolog, de hamar feledésbe megy s csak akkor emlékezünk rá újból ha évek hosszú sora után a véletlen találkozás felidézti.

— Folyt. köv. —

Nyilt-tér.*]

Nyilatkozat.

A Weiser J. C. czégnak a tegnapi lapokban megjelent hirdetésére a való tény és saját reputációm érdekében van szerencsem a következőket köztudomásra hozni:

Április 21-én keletkezett levélben a Weiser J. C. czégnak felmondtam s kértem, hogy május 1-ére engem felmenteni szíveskedjék és ne ragaszkodjék a 3 havi felmondási időhöz. A fenti czégnak felmondásomra vonatkozó válasza szövegint ez: »N.-Kanizsa, 1900. április 23. Tek. Klein Jakab urnak Debreczen. Folyó hó 21-én két levele birtokában, sajnálattal veszem tudomásul, hogy állását felmondja és minthogy nem akarok új állásának elfoglalása elé akadályt gördíteni, beleegyezem abba, hogy május 1-én kiléphet.« stb.

A t. czégnak velem szemben követett maliciozus közhírré tételét tehát semmiféle képen indokoltnak nem találom. Szükségesnek tartom különben e hóban kibocsátott körlevelemből a következőket kemelni:

Tisztelt Uram!

„Öt év óta foglalkozom az itteni piaczon gazdasági gépek eladásával és ezen idő alatt a leghálásabban fogadtam elismeréssel találkoztam. Tanulmányozva a gazdaközönség igényeit, arra a meggyőződésre jutottam, hogy csakis előrendű és mégis olcsó gazdasági cikkekkel szolgálhatom ki t. ügyfeleimet megfelelően. Sikerült is Debreczen és egész vidékére Melichar Ferencz és Bächer Rudolf gazdasági gépgyárainak kizárólagos képviselőt elnyernem.«

Ezzel a magam részéről a velem szemben tanusított meglehetősen rosszakaratu ügyet befejezettek nyilvánítom.

A n. é. közönség jóindulatu további támogatását újfent kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Klein Jakab

gépraktáros, Piacz-u. 26., a főtözsde udvarán.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk).

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-FORRÁSUNK

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, más részt mert dus szénsavtartalmánál fogva specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, mig szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglevő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva

Kedvelt borviz.

A mohai Agnes forrás kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Meghívó

A nádudvari Kölcsonös Segélyző-Egylet

mint szövetkezet által

1900. év május hó 20-ik napján d. e. 11 órakor

Nádudvaron az Ovoda helyiségében tartandó

évi rendes közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzlet év eredményéről.
2. Az évi mérleg és számadások előterjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése, s ennek alapján az Igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Hiányzó választmányi tagok választása.
5. Harmadik évtársulat megalakításáról jelentés.
6. Öt választmányi tag kisorsolása és újak választása.
7. Egy igazgatósági tagnak Nádudvarról történt eltávozásával megüresedett helyválasztás utján betöltése.
8. Az 1901. év ápr. 1-én feloszló első évtársulat számadásainak felülvizsgálására egy 5 tagból álló bizottság kiküldése.
9. Indítványok.

Nádudvar, 1900. év április 29.

Az Igazgatóság.

Foulard-selyem-ruha

8 frt 40 krtól

feljebb! — 14 méter — póstabér és vámmentesen Minták kiválasztásra, nemkülönbön fekete, fehér és színes »Henneberg-selyem« blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik.

HENNEBERG G., SELYEMGYÁROS, ZÜRICHBEN.

Cs. és kir. udvari szállító.

Az igen tisztelt gazdaközönséghez!

Van szerencsém az igen tisztelt gazdaközönséget értesíteni, hogy

GÉPRAKTÁRAMAT

a Szikszay-ház átellenében levő SWETICS-féle házba, (Főter 43. sz., Dréher-söracsarnok mellett) helyeztem át.

Klein Jakab urtól f. évi január havában megvontam ottani képviseltemet, május 1-től fogva pedig megszűnik alkalmazottam lenni. Képviseltetésemmel Hajdu, Szabolcs és Szatmárvármegyék területére

Gelbmann József urat biztam meg,

aki már évek óta működik részemre a debreczeni piacon.

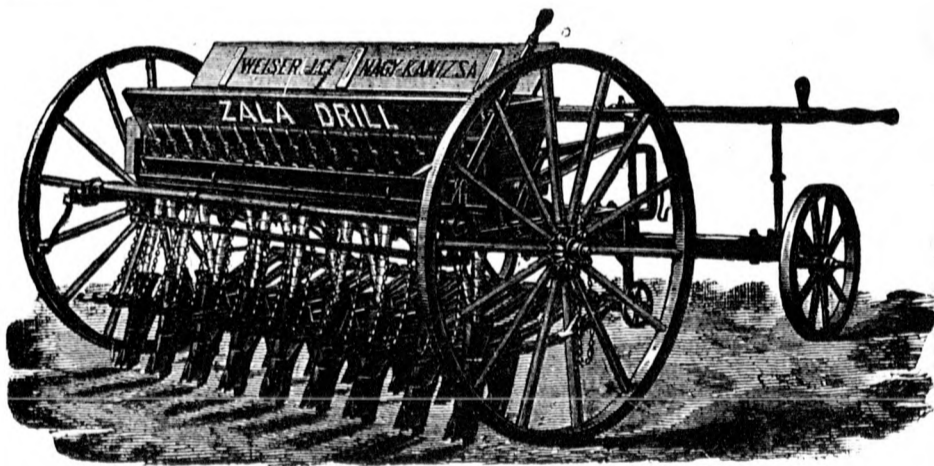
Ezek előrebocsájtása után tisztelettel kérem az igen t. gazdaközönséget, hogy elismert elsőrangú, tősgyökeres magyar gyártmányaimat, ezután is nagybecsű pártolásában részesíteni kegyeskedjék, és ne hagyja magát megtéveszteni cseh-gyárosok magyarnak hirdetett gyártmányával.

Midőn képviselőmet Gelbmann József urat és gyártmányaimat az igen t. gazdaközönség további jóindulatába ajánlom, vagyok

hazafias tisztelettel

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára és vasöntődéje
Nagy-Kanizsán.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi vetőgép versenyen az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen **az első díjat, aranyérmét nyert,** továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczélból készített Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket.

Raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, konkolyozók, szecskavágók, répavágók, kukoricza morzsolók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Május 1-től: Főpiacz 43. sz., a Svetics-ház udvarán,
a Dréher-söracsarnok mellett.

Gelbmann József,
Weiser J. C. gazd. gépgyár képviselője.